Sint Lucas Tijdschrift

INHOUD

Algemene vergadering in Doornik

Voorwoord
Dr. G. Vandenberghe

Perscommunique

Erfelijkheidsadvisering
Dr. G. Verstraete

Dossier: Medische plichtenleer en Orde der Geneesheren (vervolg)
Dr. G. Vandenberghe

Nr 3 - 1985

Algemene Vergadering Doornik, 19 oktober 1985

De Algemene Vergadering van de Belgische Geneesherenvereniging Sint-Lucas zal gehouden worden op zaterdag 19 oktober 1985 in de conferentiezaal van het bisschoppelijk seminarie van Doornik.

PROGRAMMA

14 u 30 Afzonderlijke vergadering van de afgevaardigden van het Verbond en van l'Association, voor het overzicht van de activiteiten in de plaatselijke gilden.

15 u Algemene Vergadering
Toespraak van de voorzitter
Verslag van de secretarissen van het Verbond en van l'Association
Verslag van de schatbewaarder
Stemming over het inschrijfgeld.

16 u Behandeling van het algemeen thema
STABILITEIT VAN HET GEZIN EN TOEKOMST VAN DE SAMENLEVING
Sprekers: Prof. P. SCHOTSMANS (K.U. Leuven)
Prof. REZSCHAZY (U.C.L.)

18 u Eucharistieviering in de kapel van het seminarie, muzikaal opgeluisterd door het Kathedraalkoor onder leiding van Mr Barbier, kapelmeester, eerste prijs voor orgel en fuga van het Conservatorium van Brussel.

19 u Aperitief en maaltijd
Spijskaart: Suprême de turbot au cidre — Mignon de bœuf arlequin au vieux vinaigre de Xérès — Assiette gourmande au coulis de franboises — Moka — Witte en rode wijn.

Tijdens de academische zitting is voor de dames een bezoek voorzien van de Kathedraal en haar schatkamer onder leiding van een kanunnik van het kapittel.

Stort zonder verwijl de som van 1.000 fr. per persoon op P.C. 000-0321178-11 van Sint-Lucas met vermelding van: Deelneming aan de Algemene Vergadering.

Al onze leden worden verwacht.

Voorwoord

In nummer één van deze jaargang werd de komst van de Paus naar de Beneluxlanden geschetst.
Het succesrijk vijf-dagen-verblijf in België werd beëindigd met de terugreis naar Rome, vanaf het vliegveld van Bierset, in een Sabenatoestel.

Aartsbisschop Danneels, vergezeld van de bisschoppen Huart, Van Den Berghe en Vangheluwe, besloot de dag met een persconferentie rond de eerste indrukken van het bezoek.
Mgr **Huart** vond het de gelegenheid voor een vernieuwen van de betekenis van de Kerk, van de hartelijke verhoudingen tussen de gelovigen onderling en niet alleen met de Paus. Mgr Huart vergeleek zich verder met de student die nog stapels papier te verwerken heeft in deze blokperiode.
Mgr **Van Den Berghe** was blij dat alles goed, zelfs feestelijk, verlopen is in een sfeer van hartelijkheid met zijn kritische geluiden waarnaar de Kerk moet luisteren, ernstig nemen, ervoor openstaan, bereid zijn tot samenwerken. Dit is vruchtbaar als er participatie is.
Mgr **Vangheluwe** maakte een onderscheid tussen wat gebeurde, de emoties van de mensen waar de Paus voorbijkwam, en de teksten die blijven. Het emotionele heeft soms meer met geloof te maken dan het rationele.
Aartsbisschop **Danneels** was getroffen geweest door de grote vreugde, de blijdschap, laags gans de pausroute, en hoe kinderen hun weg vonden tot bij de Paus tussen de benen van het politiecordon.

Vragen werden gesteld in verband met
— de «pittige» uitspraken van Belgische gelovigen, geëngageerde leken (Antwerpen, Luik, Namen, Leuven, Louvain-la-Neuve) zowel door Walen, als door Vlamingen, die mogelijks beter niet waren gedaan; zijn ze een weergave van alle strekkingen?
— het verschil van de ontvangst in België en in Nederland?
— wat nu? politieke terugslag?
— te Ieper zinspeelde de Paus op dictatoriale regimes. Beziet de Paus de toestanden niet te veel vanuit Poolse achtergrond?
De Kardinaal is op alle vragen ingegaan.

Voor het onverwacht succes werd verwezen naar de minitieuse maandenlange voorbereiding, logistiek en mentaal, met regelmatige verplaatsingen naar Rome, het uitzonderlijk mooi weder met tot afscheid de «nationale bui», evenals onze volksaard verschillend van de Nederlandse. De Kardinaal verwees niet naar de verschillende historisch gegroeide achtergrond.

De toespraken die tot de Paus waren gericht werden niet aan een censuur onderworpen, hoogstens werden suggesties gedaan, en hiermee kon men vrijelijk, al dan niet, rekening houden. Eigenlijk kon men alles, op een beleefde manier, aan de Paus zeggen, ook kritische zaken. Bepaalde uitspraken waren niet steeds op éénzelfde golflengte afgestemd. De Paus heeft ook niet steeds onmiddellijk op alle uitspraken gereageerd. Men heeft kennis gemaakt met de basis van de Kerk die breder is dan men had gedacht. Op de uitspraken van ongelovigen, en/of niet goed gelovigen heeft de Paus, 's anderendaags in Luik geantwoord: de ongelovigen hebben het recht te weten wat we zijn, en wat we denken: Wij hebben niet het recht hen te minoriseren. Te Leuven sprak de Rector over de autonomie van de wetenschap, de vrijheid in onderzoek, zelfs

over het recht op dwaling, hetgeen wat sterk is uitgedrukt. Zeker is dat de Paus zeer aandachtig luisterde, onze westerse secularisering tracht te begrijpen en daarom spreekt van een twee evangelisatie. Aan de Kardinaal zegde de Paus bij het afscheid: de niet-beantwoorde vragen neem ik mee in mijn hart en in mijn pastorale eenzaamheid.

Het bezoek van de Paus was in eerste intantie pastoraal en moreel, daarom zal de Kardinaal niet toelaten dat een politieke partij het pausbezoek zou misbruiken i.v.m. de komende verkiezingen.

De **Artsenkrant**, nr 254, 24 mei 1985, opende het dossier «Kerk en Gezondheid» met het gevleugeld gezegde van Ambroise Paré, premier chirurgien du Roy (± 1550): «Ik verzorgde - God genas». Daaraan werd verbonden hoe, sinds eeuwen, ziekte en genezing vastgeankerd bleven in de godsdienstige wereld; hoe katholieke instellingen en verenigingen nog steeds een doorslaggevende rol spelen op het socio-politieke vlak. Daarbij wordt enerzijds verwezen naar het Nationaal Verbond der Christelijke Mutualiteiten evenals naar het Verbond van de Verzorgingsinstellingen van Caritas Catholica. Het ongenoegen van Caritas Catholica over het statuut van de ziekenhuisgeneesheer van minister Dehaene wordt erin besproken, maar er wordt geen geweg meer gemaakt van het ontwerp van de directie der ziekenhuizen van Caritas Catholica, op 21 april 1942 definitief goedgekeurd en aangenomen, doch dat een lange kruisweg, met meer dan 14 staties, meemaakte.

In dezelfde Artsenkrant staat, onder de titel «**Arts en Katholiek, anno 1985**», een interview met Prof. Lederer, nationaal voorzitter van onze Geneesherenvereniging Sint-Lucas, waarbij vooral de klemtoon wordt gelegd op het basisprinciep van onze vereniging: «**een absoluut respect voor het leven**», wat aansluit bij de natuurmoraal en de eed van Hippocrates. De ethiek bij de nieuwe biologische mogelijkheden en toepassingen (bevruchting in vitro, leenmoeders, enz.) moet — zoals ook kardinaal Danneels voorhoudt —, rekening houden met alle wettelijke, juridische, affectieve en psychologische implicaties. Daarom werd in de U.C.L. een «**Centrum voor bio-ethische studies**» opgericht. In het Vaticaan werd een gelijkaardig Gezondheidscentrum voor bio-ethiek opgericht waaraan onze Geneesherenvereniging in vooruitstrevende wetenschappenlijke ethische zin wil meewerken.

Het vervolg van het «dossier Orde der Geneesheren» weze in deze geest begrepen.

Dr Gerard Vandenberghe

Perscommunique

(Brussel 24.05.1985)

De Belgische Geneesherenvereniging Sint-Lukas verheugt zich over het succes van de ontvangst van de Paus dat België voorbehouden heeft alsook over de waardering van de Paus voor de geneesheren en al diegenen die zich wijden aan de ziekenzorg:

verbindt zicht het natuurrecht op het leven van elk menselijk wezen te verdedigen, en dit van het begin van het leven tot het einde ervan;

onderlijnt het belang van het lijden en zijn bevrijdende betekenis;

betreurt dat het respect van het leven en van de menselijke waardigheid door sommigen enkel wordt beschouwd als een uitdrukking van religieuze inspiratie, in een maatschappij die zich verdraagzaam noemt.

Erfelijkheidsadvisering

Ethiek, geloof en praktijk

Op 17 maart 1984 werd in Nijmegen door de Medische afdeling van het Thymgenootschap een studiedag ingericht over erfelijkheidsadvisering.

Dr Stevens, Voorzitter van de Nederlandse Katholieke artsenvereniging, die deel uitmaakt van deze medische afdeling, lichtte het initiatief toe als een poging om door de bijdragen van verschillende disciplines de dialoog te bevorderen tussen de steeds verder ontwikkelende wetenschap en de praktijk om in het licht van de H. Schrift informatie en een leidraad mee te geven aan arts en patient.

Een geneticus, een ethicus, een pastor en een medicus-practicus leverden hun bijdrage tot de discussie om, zoals Dr Stevens het uitdrukte «in trouw aan ons geloof en in medemenselijkheid tot de concrete situaties de juiste wegen te vinden voor opvang en begeleiding van de beproefde patient en families».

Erfelijkheidsadvies en Ethiek (Dr Christiaens, Ethicus, Nijmegen)

Spreker preciseert eerst de rol van de ethiek naar het medisch handelen toe.

Waar de Wetgever concrete normen en gedragsregels opstelt die de gelijke vrijheid voor allen moeten waarborgen, zal de ethiek als wetenschap materiaal aanreiken voor de persoonlijke gewetensvorming. Ook voor het ethisch medisch goed handelen kan zij een hulp zijn. Het handelen zelf gebeurt onder de eigen verantwoordelijkheid van arts en patient.

Dr Christiaens stelt dat Erfelijkheidsadvies noch curatief (of soms zwakjes) noch preventief is en dit zowel als men van het standpunt uitgaat van de progenituur, van de adviesvragers of van de populatie die over haar genetische kwaliteit wil waken.

Erfelijkheidsadvisering is een communicatieproces waarbij de adviserende de nodige informatie tracht te geven, die het betrokken echtpaar kan leiden naar een beslissing die het zelf moet nemen rekenend met de belangen van het (eventuele) kind en het legitiem verlangen van het echtpaar naar een gezond kind.

Dit kan leiden tot een ethisch compromis met de minst slechts oplossing die de draagkracht van het echtpaar niet te boven gaat, na uitpuren van alle mogelijkheden.

Voor verbetering vatbare factoren zijn:

1. degelijke voorlichting zowel bij het brede publiek als bij de informanten.
2. medische (mis-) vorming. De deskundigen moeten concrete informatie en overdracht hiervan kunnen verschaffen, zonder subjectieve overtuigingen in uitspraken als dusdanig uit te willen dragen, waarbij zowel de adviesvragers als hun nageslacht centraal staan.
3. de emotionele geladenheid omtrent de problematiek eist goede en brede informatie die de begeleiding verhelderend en objectief moet maken, zowal voor de vragers, de adviesgevers als voor de maatschappij die de mogelijkheidsvoorwaarden moet realiseren om deze in de beste zin uit te oefenen.
4. een eigentijdse erfelijkheidsadvisering die de enorme ontwikkeling van de medische genetica verwerkt staat bloot aan de hedendaagse denkstromingen, waar, wie niet optimaal functioneert (uit-) gerangeerd wordt buiten het normale leven en waar als hoogste norm de zelfontplooiing wordt aanbeden. Dienstbaarheid staat

op het achterplan.
De hedendaagse maatschappij die dit uitrangeren mee organiseert en financiert zou deze «solidariteit» wel eens te duur kunnen vinden, en hier en daar begint men «grenzen» te stellen.

Al vaak manifesteerde zich een goedkeurend publiek voor die ouders die een gehandicapt kind het leven benemen.
De spreker geeft talrijke referenties die aantonen dat de beschikbaarheid van de prenatale diagnose de negatieve attitude in onze maatschappij versterkt ten opzichte van de gehandicapte neonaat en dat diens euthanasie aannemelijker wordt voorgesteld.

(Toekomstige) ouders kunnen, volgens Dr Christiaens, in onze maatschappij bij ernstige handicap, soms moeilijk besluiten tot verder dragen en in het gezin aanvaarden van een ernstig gehandicapt kind, mede door de afwijzende houding van onze maatschappij.

Met deze gegevenheid meent spreker dat een belangrijke plaats moet ingeruimd worden voor de draagkracht van de ouders. Belangrijk hierbij is een verbetering in mentale solidariteit van de maatschappij en de omgeving van de betrokkenen om bereid te zijn mee te dragen.

Dr B.G.A. ter Haar, Kinderarts-Geneticus, Nijmegen

Dr ter Haar tekent de evolutie in de opvatting over wat genetisch advies moet zijn en de evolutie in de mogelijkheden van onderzoek.
De vroegere opvatting waar de mening van de consultant zwaar doorweegt in de te nemen beslissingen, na berekening van het risico, wordt grotendeels verlaten.

De huidige trend om de adviesvragenden zelf te laten beslissen werd goed gedefinieerd door de American Society of Human Genetics en is gebaseerd op een goede communicatie, waar men poogt inzicht te geven in de diagnose, het natuurlijk verloop van de aandoening, alsook de mogelijkheden voor opvang en behandeling. Vermelding van mogelike preventieve maatregelen (metabole, vitaminerende, e.a.), naar vóór brengen van het herhalingsrisico.

Het adviserend team moet mogelijke alternatieven bespreken en uitleggen (adoptie, donorinseminatie, prenatale diagnostiek, al dan niet leidend tot abortus).

Het adviserend team moet het vragend echtpaar ook kunnen begeleiden, door zich in te leven in de situatie en de opvattingen van de consultanten, en hun probleem helpen dragen: een vaardigheid die niet vanzelfsprekend is.

Ook de omgeving heeft een belangrijke taak in de verwerking van een genetisch bepaald probleem. Zij kan door begrip en daadwerkelijke hulp de schuldgevoelens bij ouders in verband met de onvolkomenheid van hun progenituur helpen verwerken.

Dr ter Haar schematiseert de weg van de vraagstelling langs de risicoberekening via het communicatieproces tot de begeleiding naar de besluitvorming en de latere begeleiding.

De spreker geeft vergelijkend cijfermateriaal over de gestelde vragen, het voorkomen van erfelijk-bepaalde aandoeningen en hun herhalings-risico, en toont via vóór- en na-onderzoek in hoeverre de communicatie en voorlichting zijn over gekomen bij de informanten, en van invloed waren op hun besluitvorming.

Een goed begeleid erfelijkheidsadvies buiten zwangerschap, blijkt het nemen

van een beslissing gunstig beïnvloed te hebben (86 % hebben het als een hulp ervaren, 6 % vond de te nemen beslissing moeilijker).

Het tweede halfjaar na advies blijkt 62 % zwanger of concipïerend te zijn, 24 % ziet definitief af van zwangerschap.
Of de nuancering van het risico (frequentie, aard van de aandoening, ernst) bij het advies zich ook vertaalt in het al of niet aangaan van een zwangerschap lijkt moeilijk te berekenen.

Erfelijkheidsadvisering, geloof en pastoraat
Drs J.L.M. Martin, Emeritus Vicaris, Nijmegen)

Spreker begrijpt dat het een lange weg is voor gelovige mensen om in geloof de konsekwenties te aanvaarden van erfelijkheidsadvisering als het hen zelf raakt.

Een pastoor staat op het kruispunt van leven en dood met een gelovig hart, voor mensen in nood. Hij houdt van mensen omdat hij de Blijde Boodschap overbrengt, een boodschap van bevrijding.

Vooraleer de relatie van de pastor met zijn medemensen te benaderen, licht spreker de rol toe van gelovigen naar de pastor toe, aan de hand van talrijke getuigenissen van mensen die in hun probleemkind een bron van zorgen, doch ook van vreugde vinden, voorbeelden van positieve aanvaarding en verwerking van hun opdracht.

Voor wie gelooft in God bestaan geen waardeloze wezens. De menswaardigheid van elk kind stijgt ver boven de weegschaal nut/schade of welbevinden/leed uit.

In het kader van het konkrete genetische advies analyseert spreker het belang en gewicht van het leergezag van de Kerk en de plaats van het persoonlijk gevormd geweten.

Er is ruimte voor dit geweten mits het niet eigenwijs, subjectivistisch noch individualistisch optreedt, doch samen met anderen getoetst en genormeerd wordt in een christelijke band, en waarin de stem van God kan doorklinken.

De rol van het geweten is dan zo doorslaggevend dat partikuliere omstandigheden een objectief slecht menselijke daad tot niet- of minder schuldig of subjectief te verdedigen omvormen.

De Pastoraal laat de eigen beslissing over aan de mensen die het rechtstreeks betreft, in een bevrijdende ruimte waar kerkelijk leergezag een ondersteuning en bemoediging moet betekenen in hun zoeken en tasten.

In erfelijkheidsadvisering kan hier ruimte zijn voor begrip. Een capitulatie voor een uitdaging kan in een noodsituatie die een echtpaar niet aankan, niet tot een schande geduid worden.

De grootste vraagtekens blijven in geweten te plaatsen bij abortus in het kader van de prenatale diagnostiek, ofschoon ook daar «noodsituaties» denkbaar zijn.

Spreker verwijst naar de brieven hierover van de Nederlandse en Belgische bisschoppen en andere uitspraken van bisschoppen die de bevrijdende boodschap van het Evangelie aan de mensen willen doorgeven en in concrete situaties begrip en steun bijbrengen, zonder zich in absolutisme terug te trekken.

Erfelijkheidsadvisering in de praktijk
(Dr E. Van Ruller, Huisarts, Arnhem)

Naast, en samen met anderen, is ook voor de huisarts een belangrijke taak wegge-

legd in de begeleiding van mensen die geconfronteerd zijn met een handicap. Het kan hier gaan omtrent hun mogelijk nakomelingschap, maar ook in hun eigen bestaan. Het kan immers gebeuren dat zij vanuit hun erfelijkheid een hypotheek dragen die pas later in hun leven diepgaand zal ingrijpen.

De huisarts is goed geplaatst om door de mensen met erfelijkheidsproblemen benaderd te worden of om ze zelf te benaderen, op taktvolle wijze dan, in ernstige gevallen ook wanneer dit niet uitdrukkelijk wordt gevraagd.

De bespreking van de vraagstelling omtrent een mogelijke erfelijke kwaal zal behoedzaam geleid worden zonder voorbarige conclusies of raadgevingen. De huisarts kan belangrijke gegevens verzamelen die zeer nuttig zijn, niet alleen voor verder deskundig onderzoek, doch ook omwille van de psycho-sociale en familiale kontekst voor de verwerking van het erfelijkheidsberaad. In die voorzichtige communicatie gaat het zowel om de (aanstaande) ouders die vragen te stellen hebben, als om hun andere kinderen of familieleden die met vragen omtrent erfelijkheid zitten.

Van groot belang is de bijdrage van de huisarts in de aanbreng van gegevens naar de specialist, ook familiale, die niet bekend waren, of die omwille van schroom óf discretie niet anders ingewonnen kunnen worden.

Het concluderend gesprek dient door de betrokken specialist geleid te worden, doch hier kan de aanwezigheid van de huisarts soms wenselijk zijn, om te zien of en hoe de informatie bij de betrokkenen is overgekomen.

Over de konsekwenties na het concluderend gesprek moet volgens spreker de beslissing vrij aan de betrokkenen voorgehouden worden.

Het zoeken naar een oplossing na erfelijkheidsadvies kan zich in zeer uiteenlopende situaties voordoen. Man en vrouw kunnen van mening verschillen, gezonden of gehandicapten kunnen afzien van nageslacht of van een relatie.

Naast voorgestelde oplossingen als adoptie, donorinseminatie en prenatale diagnostiek maakt spreker enkele bedenkingen over het vruchtwateronderzoek dat hij niet gekoppeld wil zien met al dan niet aanleiding tot abortus. Hij verzet zich tegen een sterk doorgevoerde protocolaire geneeskunde waar men op de soort afwijking gaat handelen en eventueel aborteert.

Als huisarts wil hij de belangen van een aanstaand kind in overweging brengen, zonder begrip uit te sluiten voor diegene die in bepaalde omstandigheden in geweten tot abortus hebben besloten.

Toch ziet hij steun voor oplossing van de probleemstelling in de voorzieningen in de maatschappelijke sektor, in ouder- en patientenverenigingen, en vindt hij elementen van steun en vertrouwen in talrijke getuigenissen, van bekenden en in eigen gezin, waar de opdracht zinvol werd aanvaard.

Hoewel deze materie zich niet dagelijks aanbiedt aan de huisarts meent spreker dat deze zich deze snel ontwikkelende wetenschap eigen moet maken om tijdig en doelmatig de betrokkenen te kunnen helpen en begeleiden, in team met de deskundigen en alle hulpverlenenden en met de pastorale bijstand, in het bewustzijn dat levensgeluk en levenswaarde ook gevonden worden door de handicap van de gehandicapte heen.

In deze geest moeten wij onze taak opvatten in de begeleiding van mensen in nood, op de weg naar hun eigen beslissing.

In de discussie onder leiding van Professor Michels (Nijmegen) komt duidelijk

tot uiting dat na de besluitvorming spanningsvelden kunnen ontstaan tussen adviesvragers die opteren voor abortus, de adviserende geneesheren die uit overtuiging deze beslissing niet wensen ten uitvoer te brengen of de beleidsvoerders van een inrichting die in verantwoordelijkheid weigeren medewerking te verlenen aan onderbreking van zwangerschap. Ook komt de normerende rol naar voor van de Wetgever die moet duidelijk maken waar de ethische grens van ieders vrijheid ligt, om de samenleving rechtvaardig te ordenen.

Het kerkelijk leergezag geïnspireerd door een welbepaalde visie over de mens en het samenleven van mensen, kan uitmaken wat moreel goed handelen is. In verschillende herderlijke brieven worden gepaste gedragslijnen voorgeschreven, steeds ruimte gevend voor het persoonlijk gevormd geweten dat zich laat leiden door de objectieve moraal. Hier heeft de pastor een specifieke plaats als adviesgever.

De Ethici (Christiaens, Martin) wijzen op de verantwoordelijkheid van de arts als adviesgever wiens psychologisch impact vaak groter is dan hij vermoedt. Waar deze zijn persoonlijke levensbeschouwelijke visie geeft aan adviesvragenden moet hij dit duidelijk geven als mens en niet als filisofisch deskundige. Hij moet desgevraagd inzicht en argumenten dermate kunnen verwoorden dat zij stimulerend en een hulp kunnen zijn voor de besluitvorming. Wanneer het echtpaar meent tot abortus te moeten besluiten kan de arts in eer en geweten weigeren om deze ingreep uit te voeren, zonder dat de vertrouwensrelatie arts-patient hierbij verloren hoeft te gaan. Deze weigering trekt ook geen streep door het recht van de patient om hulp.

(De oorspronkelijke tekst van het verslag werd uitgegeven door de Katholieke Artsen Vereniging Nederland)

Samenvatting door Dr G. Vertraete, Gent

Medische Plichtenleer en Orde der Geneesheren

Dr. Gerard Vandenberghe

De Orde der Geneesheren mag, zoals al de zedelijke personen, onroerend goed bezitten voor haar werking. Haar roerend bezit wordt eveneens beperkt,... schenkingen en legaten, moeten volgens de geldende regelen door de Koning worden toegelaten. De Regeering houdt toezicht op elke abnormale toeneming, alsook om elke mogelijke testamentaire berooving te weigeren, schadelijk voor de familiën. (art. 22, lid 3)
De Orde wordt gemachtigd bijdragen te innen. Sancties worden voorzien tegen de weerspannige geneesheer die kwaadwillig zou weigeren de storting te doen. Volgend amendement op art. 22, alinea 3 wordt voorgesteld: «Het niet-betalen van de bijdrage kan in voorkomend geval aanleiding geven tot de toepassing van een der bij artikel 13 voorziene straffen.»

Uit artikel 2 volgt:

1) verplicht lidmaatschap
2) uitoefenen van de geneeskunde zonder lidmaatschap van de Orde staat gelijk met onwettig uitoefenen van de geneeskunde en der eraan verbonden straffen (art. 18 van wet van 12 maart 1818 en van de wet van 27 maart 1853 tot interpretatie van bedoeld artikel.
3) wie geneeskunde mag uitoefenen, mag het lidmaatschap van de Orde vorderen met beperking indien de belanghebbende zich vóór deze aanvraag heeft schuldig gemaakt aan een daad die ernstig genoeg is om definitief verbod te wettigen voortaan de geneeskunde in België te beoefenen.
4) de tekst van de Memorie van Toelichting mag niet naar de letter begrepen worden omdat hij te radikaal is. Een voorbeeld: een militairen geneesheer die, wegens die hoedanigheid, verzocht wordt een lid te verplegen van het gezin van een militair, doch een ernstige fout zou bedrijven,... de tuchtraad is bevoegd,... kan zelfs de schrapping opleggen... hetgeen het verbod tot uitoefenen van de geneeskunde in het leger kan medebrengen.

Het taalregiem wordt vastgelegd waarbij territoriale afwijkingen worden voorzien.

«Lid 2 van artikel 5 onttrekt aan de bevoegdheid der Raden de begrooting van het eereloon en elke inmenging op godsdienstig, wijsgeerig, taalkundig en syndicaal gebied.».

De beteekenis van artikel 5 is: Het is bij de wet verboden dat een geneesheer die deel uitmaakt van een mutualiteit of die bij een syndicaat aangesloten is, om die reden het voorwerp zou kunnen zijn van een sanctie vanwege de tuchtraden.
Ter verduidelijking wordt volgend amendement voorgesteld: «Geen strafmaatregel mag worden gegrond op redenen van godsdienstigen, wijsgeerigen, politieken, taalkundigen en syndicale aard of op het feit dat een geneesheer verbonden is aan een organisme dat de hand houdt aan het verstrekken van **geneeskundige zorgen aan**

een groepeering of een categorie van personen.
Een lid wenschte dat het woord «**wetenschappelijk**» zou ingevoegd worden in art. 5; doch besliste... zijn voorstel in te trekken uit vrees een of ander **nalatig** geneesheer de tuchtactie te zien lam leggen met zich te beroepen, zelfs bedrieglijk, bij wijze van conclusie, op beslist valse doch schijnbaar wetenschappelijke argumenten, die naar luidt van artikel 5 de Raad niet het recht zou hebben te weerleggen.

De Commissie van Volksgezondheid sprak zich bij overgroote meerderheid uit ten voordele van het recht voor de tuchtraad om het bedrag der honoraria te beoordeelen. Dit verschilt van artikel 4 van het ontwerp door het feit dat het toelaat een tuchtbeoordeling te vellen zowel over de overdreven als de geringe honoraria, alsook over iedere wijze van inning die misbruikelijk kan schijnen.
Zij stelt voor artikel 4 te doen luiden: «... Zij (de Raden) moeten eveneens de bevoegde overheid wijzen op de daden van onwettige uitoefening der geneeskunde, die hun mochten bekend zijn. Zij zijn enkel bevoegd om de wijze van vaststelling en het bedrag van het eereloon te beoordelen in geval van ernstige tekortkoming aan de beroepseerlijkheid.»

Artikel 10 stelt een Hoogen Raad van de Orde der Geneesheeren in, waarbij de taalgelijkheid wordt geëerbiedigd zowel wat betreft zijn samenstelling als de taal van de rechtspleging.
Zijn taak schijnt van louter raadgevende aard te zijn.
Artikel 10 omschrijft als volgt de opdracht van den Hoogen Raad:

«Het uitbrengen van gemotiveerde adviezen nopens zaken van algemeen belang, die betrekking hebben op artikel 4, onder meer het verzamelen van de vonnissen der verschillende Raden der Orde ten einde een deontologische rechtspraak te vestigen, en ook het treffen van elke maatregel die noodzakelijk mocht blijken tot het volbrengen der bij artikel 4 omschreven taak, voornamelijk met een zaak voor den Gemengden Raad van Beroep te brengen in geval van niet ingrijpen van een Raad der Orde.»

De Minister van Volksgezondheid lichtte... zijn standpunt nader toe door te verklaren dat de Hooge Raad, in geval de Provinciale Tuchtraad aan zijn zending mocht tekortkomen, hem daarop diende te wijzen om aldus in te grijpen.

Art. 11 voorziet de oprichting van een Gemengden Raad van Beroep. Aan de Minister van Volksgezondheid werd een vraag gesteld in volgende bewoordingen:

«Artikel 20 der wet van 25 maart 1876 die de bevoegdheid van het Hof van Verbreking regelt, bepaalt...

«Onderstellen wij bij voorbeeld dat in overtreding van art. 11 de Gemengde Raad van Beroep den voorzitter van den Raad der Orde die in eersten aanleg heeft geoordeeld tot de beraadslaging heeft toegelaten of dat de taal van de procedure niet deze is geweest welke wordt opgelegd door de wet, zou dan aan het Hof van Verbreking een voorziening in verbreking kunnen worden opgedragen? ... omdat het twijfelachtig is dat naar verluid van art. 20 der wet van 25 Maart 1876 de beslissingen die worden getroffen door een rechtscollege samengesteld gedeeltelijk uit magistraten gedetacheerd van hun zetel en gedeeltelijk uit geneesheeren, kunnen worden beschouwd als hebbende den aard van arresten of vonnissen.»

De Commissie stelt volgende tekst voor:

«De definitieve beslissingen uitgesproken door den gemengden Raad van Beroep kunnen door den verschijnende worden aanhangig gemaakt bij het Hof van Verbreking wegens overtreding van de wet of wegens overtreding van de hetzij hoofdzakelijke, hetzij op straf van nietigheid voorgeschreven vormen.

«Deze beslissing wordt den belanghebbende bij aangeteekend schrijven beteekend.

«De rechtspleging om zich in verbreking te voorzien wordt, zoowel wat betreft den vorm als de termijnen, beheerscht door de regelen in burgerlijke zaken.

Het staat den Procureur Generaal bij het Hof van Verbreking eveneens vrij in beroep te gaan bij het Hof van Verbreking in het belang van de wet.

«De voorziening in verbreking is schorsend».

Artikel 13 somt de schaal op van de straffen die gelijk is aan deze van het decreet van December 1810 betreffende de Orde der Advocaten.
Om dubbelzinnigheid te vermijden wordt volgend amendement voorgedragen:

«De overtreders van de straf van het definitief verbod de geneeskunde in België uit te oefenen alsook van de straf van de schorsing en tijdens den duur dezer laatste, vallen onder toepassing der strafwetten tot beteugeling van de onwettige uitoefening der geneeskunde.»

De artikelen 14, 15, 16, 17, 19 en 20 bepalen de regelen van de procedure inzonderheid deze welke betrekking hebben op de beraadslaging en op de voorziening in beroep. Zij schijnen billijk en vrijwaren de wettige rechten van partijen.
Wat wanneer een tuchtovertreding gelijktijdig door twee of meer geneesheren in verschillende provinciën woonachtig, zou begaan zijn?

In het licht van den regel van bevoegdheid gevolgd door de Raden van de Orde der Balie, heeft zij gemeend dat, zelfs in geval van verknochtheid, de regelen der territoriale bevoegdheid niet behoefden te worden gewijzigd. Elke verdachte geneesheer zal dus worden gedagvaard om te verschijnen voor den Tuchtraad waaronder hij normaal ressorteert.

Artikel 21 kent aan de Orde het recht toe in rechten op te treden.
Bij artikel 22 drukt de Commissie de wens uit dat het beloop der bijdrage zou rekening houden met de toestand der jonge geneesheren als van de geneesheren ' waarvan de jaren ' misschien, in zeer aanzienlijke mate, de cliënteel hebben doen slinken.

IV. Beschouwingen die pleiten ten voordeele der goedkeuring van de wet en weerlegging van de bijzonderste opwerpingen.
Men kan niet anders dan er zich over verwonderen dat het wetsontwerp van **1932** nooit het licht zag, ondanks den bijna eensgezinden wensch van het geneeskundig korps en de goedkeuring in eerste lezing door den Senaat. Waarom?

Bij nauwkeurig onderzoek van de gemoedstoestand van 1932 schijnt het vooral dat de waarborgen geëischt door den heer VINCK aanleiding gaven tot ' de noodlottige ' verwijzing naar de Commissie. Ziehier volgende passus uit de redevoering van de heer Vinck:

«Ik vat samen, verklaarde hij; wij moeten besluiten en bevestigen:

1° de aanwezigheid van een of twee rechtskundigen bij iedere beraadslaging van de Raad der Orde zetelend voor tuchtzaken;

2° een recht van beroep uit te oefenen door een magistraat die geen geneesheer is, bij voorbeeld door een der rechtskundigen benoemd bij den Raad hetzij voor iedere zaak, hetzij wanneer het algemeen belang op het spel staat;

3° het verbod voor vereenigingen of syndicaten zich bezig te houden met vraagstukken die behooren tot de bevoegdheid van den Raad der Orde, en eventueele sanctie;

4° de vaststelling van sommige regelen die de Raad niet zou mogen overtreden, bij voorbeeld:

a) verbod een vonnis te steunen op redenen of bekommeringen van politieken, wijsgeerigen, godsdienstigen of socialen aard;

b) verbod als overtreding te beschouwen de toepassing als dusdanig van nieuwe methodes of procédés van een wijze van inrichting of uitoefening zelf van de geneeskunde; zonder dat de eerlijkheid van den geneesheer noch het belang van de gezondheid van den klant, de rechtzinnigheid of de openhartigheid tusschen praktizijns daarbij mogen worden betrokken;

5° dat, ten einde een soort offensief van de Orde te verwezenlijken telkens een geneesheer wordt gedaagd voor een gewoon rechtscollege wegens een beroepsfeit, hij het recht hebbe zich te doen bijstaan door een afgevaardigde van zijn Orde.»

In dit verslag nr. 7 van de Heer Pholien wordt eraan herinnerd dat het voorgelegde wetsontwerp in feite rekening houdt met bijna al de wensen van heer VINCK:

1° De opwerping van ongrondwettelijkheid getrokken uit de artikelen 3, 30, 92 en 94.

Artikel 3 van de Grondwet bepaalt dat: «de grenzen van het Rijk, van de provinciën en van de gemeenten alleen uit kracht van een wet kunnen gewijzigd of nader vastgesteld worden.»

Het ontwerp wijzigt in niets de grenzen van het Rijk, van een provincie of van een gemeente.

Art. 30. «De rechterlijke macht wordt door de Hoven en Rechtbanken uitgeoefend.»

Art. 92. «Alle geschillen over burgerlijke rechten behooren bij uitsluiting tot de kennisneming van den rechter.»

Art. 94. «Geen rechtbank, geen tot eigenlijke rechtspraak bevoegd lichaam kan worden ingesteld dan uit kracht van een wet. Buitengewone rechtbanken noch commissiën kunnen, onder welke benaming ook, in het leven worden geroepen.»

Zooals men ziet, kan er geen spraak zijn van ongrondwettelijkheid van de wet, vermits het er volstrekt niet om gaat een rechtsmacht in het leven te roepen die te eenigerlei titel kan mededinging aandoen aan de rechterlijke macht zooals zij thans bestaat en waarvan de bevoegdheid in niets wordt gewijzigd.

De Orde der Geneesheren zal niet de eenige rechtsmacht van tucht zijn in België. Wij wijzen namelijk op de Raden van de Orde voor de balie, de Tuchtkamer der pleitbezorgers, de Tuchtkamer der notarissen en deze der deurwaarders.
Betreffende art. 94 van de Grondwet leert de jurist Thonissen: «Men moet niet onder buitengewone rechtbanken, afgeschaft door art. 94 der Grondwet, talrijke rechtsmachten van tucht rangschikken, wanneer zelfs de hun toebehoorende macht uitgeoefend wordt door andere korpsen dan de rechtbanken of wanneer de rechtbanken ze anders uitoefenen dan volgens de grondregels hunner instelling.» (Thonissen, nr. 410)

2° Zo het notarieel korps nooit om de gunst verzocht heeft een «ORDE» te krijgen, dan is dit naar Baron du Bost, omdat het notarieel korps niet te klagen heeft over de bezwaren die op dit ogenblik onder de geneesheren naar voor treden.

De notariële tucht wordt gereglementeerd door de wet van 21 Ventôse, jaar XI, en de notarissen staan onder het onmiddellijk opzicht van de Procureur-Generaal.

3° Het geneeskundig beroep is onder bepaald toezicht aan een zeker toezicht onderworpen.

«Vernoemen wij:

a) het Bestuur van Hygiene, afhangend van het Ministerie van Volksgezondheid;

b) de Provinciale Medische Commissies ingesteld bij de wet van 12 Maart 1818 waarvan het doel onder artikel 4 bepaald wordt:

a) de bekwaamheid en de titels te onderzoeken en te beoordelen van hen die gevestigd in hun provincie of distrikt om er eenigerlei tak der geneeskunde uit te oefenen...

b) getuigschriften van bekwaamheid af te leveren...

c) te waken... dat de beoefening van de geneeskunde behoorlijk geschiede op alles wat van belang is voor de gezondheid van de inwoners.»

Verschillende koninklijke besluiten werden getroffen met het oog op de regeling der toepassing van de wet van 12 Maart 1818, inzonderheid de koninklijke besluiten van 31 Mei 1885, 28 Februari 1895, 7 Augustus 1925, 15 April 1926 en 17 Mei 1935.

Gewis, de geneeskundige commissiën zijn bevoegd om den Procureur des Konings te wijzen op de overtredingen van de wet; doch evenmin als de plaatselijke geneeskundige commissiën bezitten zij tuchtmacht en hun aanklachten van wettelijke overtredingen bij de vertegenwoordigers van de rechterlijke macht hebben *alleen een beteekenis in geval van inbreuk op de strafwet waardoor strafvervolgingen worden toegelaten.*

4° Gelijkenis tussen Orde van advocaten en van geneesheren.

«Gewis, het leven van de balie (van advocaten) bezit eigen particulariteiten. De advocaat, medewerker van het gerecht, staat in betrekking met den rechter tegenover denwelke hij tracht de wettige belangen zijner klanten te verdedigen.
Vaak leven de advocaten in gemeenschap in de gerechtszaal en in de paleizen van Justitie, waar zij geroepen zijn om elkaar te zien en te ontmoeten.
De mondelinge betrekkingen of de briefwisseling tusschen advocaten zijn van gestadigen aard, terwijl de geneesheren zich ambtshalve slechts ontmoeten op hun vereenigingen en ter gelegenheid van de consultatie aan het bed van de zieken.
Moeten de betrekkingen tusschen geneesheer, omdat zij zeldzamer zijn, niet onderworpen zijn aan de regelen van een **gezonde broederlijkheid zoowel in hun persoonlijke betrekkingen als in de aanwerving van hun clienteel.**
Moet de geneesheer evenals de advocaat niet belangloos zijn, dit wil zeggen dat, **zoo zijn bedrijvigheid moet dienen om hem te doen leven**, hij het belang zijner zieken op het voorplan moet stellen?
Heeft de geneesheer evenals de advocaat niet het recht en den plicht het **beroepsgeheim** te bewaren?... de regelen van de **kieschheid** en van de **zedelijke plichtenleer** na te leven?»

5° Plichtenleer

«Er bestaat, zegt men, in de geneeskunde, geen traditie zooals bij de balie: er bestaat geen wetboek van plichtenleer.
... Men begrijpe ons goed: het geldt niet de inprenting van eene zedenleer gesteund

op godsdienstige of spiritualistische beginselen...
Men mag niet beweren dat aan de geneesheren in de uitoefening van hun beroep alles is toegelaten, zoo zij geen positief artikel der strafwet overtreden.
Er bestaat geen volledige codex der plichtenleer... Dergelijke vaak kiesche stof mag niet in strakke teksten worden vastgelegd.

De positief geformuleerde regel is schadelijk voor de kieschheid, want hij kan niet in de tallooze bijzonderheden treden die eenieders geweten leiden.
Doch de plichtenleer wordt in onze universiteiten gedoceerd. Voor ons hebben wij de merkwaardige cursussen van Professor Héger-Gilbert, van de Universiteit te Brussel, en van Professor Schockaert van de Universiteit te Leuven, die, zonder de stof uit te putten, talrijke onbetwistbare regelen formuleerden.

De tusschenkomst van de burgerlijke rechtbanken inzake verantwoordelijkheid blijft voortbestaan ondanks de oprichting der Orde.
Dit geldt ook voor de strafrechtbanken.
Men mag echter niet vergeten dat, evenals voor de balie, de beslissing van een gewone burgerlijke of boetstraffelijke rechtbank niet noodzakelijk een einde maakt aan de actie van den Raad der Orde van Advocaten; de Raad der Orde der Geneesheren, eens opgericht, zal niet noodzakelijk door een beslissing van de gewone rechtbanken worden verlamd.

De advocaat schuldig aan *misbruik van vertrouwen* en uit dien hoofde veroordeeld, ondergaat niettemin nog een tuchtstraf die normaal in dergelijk geval de schrapping zal zijn.

Veroordeeld wegens *een politiek misdrijf* daarentegen, kan de Raad der Orde achten dat geen vervolging dient te worden ingesteld, daar de eer van de belanghebbende niet derwijze werd aangetast dat het hem onmogelijk is zijn beroep verder uit te oefenen.

In geval van vruchtafdrijving, én de termijn van drie jaar is verstreken, dan wordt de schuldige beschermd door verjaring, doch...
«Wie zou aan den Raad van de Orde der Geneesheren durven verbieden dit ernstig geval te onderzoeken en met inachtneming van de eerbiediging der rechten van de verdediging een tuchtstraf toe te passen indien de beschuldiging bewezen is?»
Hier volgen enkele typische gevallen waarin tuchtstraf geboden is, ofschoon voor sommigen de strafwet onmachtig blijkt:
«Zal men ongestraft laten het geval van den geneesheer die een fibroom zou hebben geopereerd wanneer de storingen van de zieke zouden te wijten zijn aan zwangerschap en wanneer het minste radiografisch onderzoek den toestand zou hebben uitgewezen;
het geval van den geneesheer die de euthanasie zou hebben toegepast;
het geval van den geneesheer die, niet vervolgd, uit liefhebberij aan hypnotisme zou hebben gedaan;
het geval van den geneesheer die op onkiesche wijze, de clienteel van confraters naar zich toelokt;
het geval van den praktizijn die om een behandeling te verlengen of uit te breiden, zijn klanten aanspoort tot tusschenkomsten, aankoop van geneesmiddelen en andere, in abnormaal dure en derhalve oneerlijke voorwaarden;
het geval van den geneesheer die bedrieglijk het aantal geneeskundige verrichtingen overdrijft;
het geval van den geneesheer die, zonder wettige reden, zijn zorgen weigert wanneer hij daartoe wordt opgevorderd wanneer de feitelijke omstandigheden hem moesten bewijzen dat hij in staat was deze zorgen te verlenen;

het geval van den geneesheer die zich overlevert aàn een ronkende publiciteit zonder verhouding tot den vooruitgang van de wetenschap;
het geval van den geneesheer die zijn zieke te vroeg verlaat;
het geval van den geneesheer die de behandeling van een vroegeren confrater in voor hem kwetsende bewoordingen beknibbelt;
het geval van den geneesheer die aan geheime dichotomie doet;
het geval van den geneesheer die op gevaarlijke wijze esthetische heelkunde toepast;
hij die onvoorzichtig, onder den dekmantel van behandeling, het misbruik van verdoovende middelen heeft bevorderd zelfs met inachtneming van de regelen voorgeschreven door de desbetreffende besluiten;
hij die zijn medewerking verleent aan een kwakzalver die, bij gemis van diploma, de geneeskunde niet mag uitoefenen;
het geval van den geneesheer die met een apotheker een overeenkomst sluit naar luid waarvan hij zou recht hebben op een percentage op den prijs der specialiteiten die hij voorschrijft.

Is het niet gepast aan een bevoegde overheid de zorg toe te vertrouwen om regelen voor te schrijven die den geneesheer zullen voorlichten over zijn verplichtingen den ernst eener tusschenkomst te doen kennen en in welke mate. Hij moet dit bekend maken ofwel aan den zieke ofwel aan zijn nazaten, en ook aan de belanghebbende de gevolgen van een heelkundige bewerking doen kennen zelfs indien deze slaagt.»

De ingewikkelde en veelvuldige aard van de betrekkingen tussen geneesheren en zieken, en tussen geneesheren onderling, vereist een raad der Orde der Geneesheren, bestaande uit ingewijde personen die het beroep uitoefenen om **wijze** regelen voor te schrijven en misbruiken te beteugelen.

6° Er worden ook waarborgen geëist voor de geneesheer die het recht heeft — zoals iedere burger — om zich te verenigen, te syndiceren, en derhalve mag het «positieve» reglement van het syndicaat niet in strijd zijn met de toekomstige Rechtspraak van de Raad der Orde van Geneesheren.
Een soort te vrezen *partijdige politiek* vanwege sommige raden van de Orde wordt opgevangen door art. 5 dat «iedere inmenging verbiedt op godsdienstig, wijsgerig, politiek, taalkundig en syndicaal gebied».
De betichte heeft als waarborg het recht van wraking en het recht zich te laten verdedigen door een of meerdere advocaten. «De raden zullen ook een magistraat tellen, die een temperenden invloed zal uitoefenen.» De uitspraken dienen met redenen te zijn omkleed zodat de krachtigste rem tegen willekeur en vooringenomenheid ingebouwd is.
«Het spreekt vanzelf dat, zoo de statuten of de regelen van een (geneesheren-)syndicaat moesten in strijd zijn met zekere regelen van geneeskundige plichtenleer, deze laatste de bovenhand zouden moeten hebben».
«Onderstellen wij, bij voorbeeld, dat de statuten van een syndicaat van geneesheren de dichotomie toelaten; deze goedkeuring zal niet volstaan om de belanghebbenden die daartoe zouden zijn overgegaan te beschermen voor een tuchtstraf.»
Paragraaf 2 van art. 4 ontzegt de Raden het recht «de wijze en het bedrag van het eereloon te beoordelen buiten het geval waarin een misbruikelijke wijze van inning een gemis van beroepseerlijkheid zou beteekenen.» Derhalve zal, zoals in het verleden, de gewone Rechtbank uitspraak doen over het bedrag van het ereloon en de nodige veroordelingen uitspreken.

*

* *

De laatste bladzijde van het verslag (nr. 7, Commissievergadering 17 november 1937) wordt gewijd aan het «Wetsvoorstel tot oprichting van een Orde van Geneeskundige Beroepen» (nr. 194 - Dr. Gravez).
Er wordt ook gewezen op het wetsontwerp van de regering voor een Orde der Apothekers (stuk. nr. 226).
Het ontwerp nr. 200 werd, samen met de amendementen, goedgekeurd, en het voorstel nr. 194 (Dr. Gravez), dat niet vereenigbaar is met het voorstel nr. 200, werd verworpen.
Uw Commissie drukte den wensch uit dat de wet geleidelijk zou worden verbeterd naarmate de ervaring harer toepassing er de zwakheden zou van aantoonen.

Het door de Commissie gewijzigd wetsontwerp werd goedgekeurd met 12 stemmen en 3 onthoudingen.
Eenparig werd het verslag door de aanwezige leden goedgekeurd.
Om te besluiten, stelt de verslaggever er prijs op zijn dank te betuigen aan al zijn collegas van de Commissie en inzonderheid aan degenen onder hen die tot het geneeskundig korps behooren, om hun toegewijde en schrandere medewerking tijdens de lange en talrijke vergaderingen.
De senaatscommissie bestond uit:

Van Cauwenbergh, voorzitter	Mlle Baers
Bossuyt	Bourguignon
Catteau	de Grunne
Dewals	Goffin
Gravez	Joachim
Laboulle	Moulin
Rutten	Mme Spaak
Vanderpoorten	Pholien, verslaggever

1 december 1937

Algemene bespreking van het wetsontwerp voor de senaat

Voorzitter: M. Moyersoen

M. Wauters, minister van Volksgezondheid, bespreekt het wetsontwerp. De minister wijst op de niet bureaucratische improvisatie van het wetsontwerp vermits het uitgaat van de Belgische Geneesheren Federatie, die een 5000 van de 6800 geneesheren groepeert. Het Algemeen Vlaams Geneesherenverbond steunt dit project niet volledig daar het een doordringender wetsvoorstel voorhield: de Orde van Geneeskundige Beroepen. Sinds tien jaar kent dit wetsontwerp mislukking en uitstel. In 1929 verantwoordde de minister van binnenlandse zaken, tevens minister van landbouw, — waaronder de volksgezondheid ressorteerde —, het wetsontwerp der Orde der Geneesheren dat wil optreden «tegen charlatanisme, de exploitatie van de goedgelovigheid en misbruik van winstbejag» bij een klein deel van het medisch korps. Het korps van geneesheren wil tegen de misbruiken haar eigen politie evenals een bevorderen van de korpsgeest, de collegialiteit en de tucht, door deze wet op de Orde der Geneesheren.
De toedracht van het wetsontwerp is, als het ware, bevat in art. 4. In de commissie werd zeer veel aandacht geschonken aan dit artikel vooraleer te komen tot een compromistekst met quasi-eensgezindheid aangenomen in de senaatscommissie voor volksgezondheid.
(Cet article 4 a donné lieu à des discussions laborieuses au sein de la commission, discussions qui ont abouti à un texte de conciliation, qui fut accepté, si je ne me trompe, par la quasi-unanimité de la commission de la santé publique du Sénat.)

M. Gravez — Excepté les médecins. Met uitzondering van de geneesheren.
M. Wauters, ministre. — Je ne crois pas, monsieur Gravez, à l'opposition de tous les médecins.
M. Gravez — Nous étions quatre. (Vier leden uit de senaatscommissie waren geneesheren: M. Louis Bourguignon, (Kommunistische Partij), M. Dewals (Katholieke Partij), M. Goffin (Parti ouvrier Belge) en M. Gravez (Vlaams Nationalistische Volkspartij).

M. Wauters, ministre — Vous étiez quatre, comme les trois mousquetaires.
Artikel 4 luidt:
«Les Conseils de l'Ordre sont chargés de maintenir les règles de la déontologie médicale, l'honneur, la discrétion et la dignité des membres de l'Ordre dans l'éxercice de la profession. Ils auront également à signaler à l'autorité compétente les actes d'exercice illégal de l'art de guérir dont ils auraient connaissance. Ils n'ont qualité pour apprécier le mode de fixation et le taux des honoraires qu'en cas de manquement grave à la probité professionnelle.»

M. Ronvaux — C'est élastique, tout cela!

M. Wauters, ministre — De Belgische Federatie van Geneesheren heeft, op haar congres van juli 1936, voor de vierde maal, haar bekommernis uitgesproken om geen materiële of financiële problemen voor te leggen aan de Orde. ... De definitieve tekst van de senaatscommissie voor volksgezondheid ging uit van andere bezorgdheden, dan deze van M. Gravez en zijn collega's geneesheren, nl. vermijden dat een overeenkomst van geneesheren over wedde en erelonen met mutualiteiten onder het toezicht van de Orde zou vallen. Bedenk: 3 miljoen burgers zijn rechtstreeks of onrechtstreeks aangesloten bij mutualistische organisaties. Indien de Orde der Geneesheren bevoegd zou zijn inzake de wedde- en ereloonverbintenis met mutualiteiten dan zou dit wetsontwerp nooit goedgekeurd worden door de socialisten noch door de mutualisten van de rechtse christen democraten.

Toutefois, le souci que nous avons eu de ne pas mêler dans le texte qui fut finalement adopté par la commission de la santé publique du Sénat les questions d'honoraires, partait probablement d'un ordre de préoccupations un peu différent de celui de M. Gravez et de ses confrères médecins.

Nous avons redouté que les conventions de salaires et honaraires qui pouvaient exister entre de grands groupements mutualistes et des médecins ne puissent servir de prétexte à l'Ordre des médecins pour intervenir dans la fixation de ces honoraires. ...Ces organisations (mutualistes) ont conclu des contrats, librement consentis, avec le corps médical, et il serait invraisemblable que des contrats de cette nature, des conventions collectives, qui relèvent de l'activité de véritables commissions paritaires dans bien des cas, fussent renvoyées devant la juridiction de l'Ordre des médecins. Si cela devait être le cas, je l'ai déclaré, le projet n'aurait aucune chance d'être approuvé ni par la gauche socialiste, ni par les mutualistes de la droite démocrate chrétienne.

Minister Wauters haalt een uitspraak aan van Dr. Bureau, uit 1932 in de senaatscommissie van binnenlandse zaken. Dr. Bureau wees erop dat de geneeskunde niet meer te vergelijken is met die van 50 j. terug om sociale, economische en wetenschappelijke redenen. Denk aan de onomstootbare en dringende noodwendigheden o.a. opgedrongen door de medische specialisatie, het groepswerk en de technische uitrusting met haar veiligheidsmaatregelen, gemak van bediening en rendement, ten dienste van alle lagen van de bevolking en gericht naar de preventieve geneeskunde.

«Nous ne devons pas perdre de vue que nous sommes à un tournant décisif de la pratique médicale. Je ne crois pas devoir insister sur les transformations qui, dans ce domaine, se précisent et s'imposent à l'attention de tous. La médecine n'est plus du tout ce qu'elle était il y a cinquante ans. Il y a, pour cela, des raisons d'ordre social, d'ordre économique, d'ordre scientifique, raisons impérieuses que, si besoin était, nous pourrions aisément démontrer. Il en résulte, au point de vue de la pratique médicale, des conséquences indéniables et des nécessités urgentes, parmi lesquelles nous citerons la spécialisation, la collaboration avec le travail en équipes, dans les conditions (installations) les plus favorables de sécurité, de facilité et de rendement, la généralisation de cette pratique à toutes les classes de la société, l'orientation nette dans le sens de la médecine préventive.»

De minister snijdt het feit aan dat de Orde der Geneesheren niet beschikt over een «Code van geneeskundige plichtenleer» doch wijst erop dat de autonome disciplinaire macht bij advocaten, notarissen, pleitbezorgers en deurwaarders evenmin beschikt over een code van plichtenleer. Het zal juist de verdienste zijn van de Orde der Geneesheren om, voor de toekomst, een juist, concreet en levend medisch recht in het leven te roepen. Er wordt heen en weer gepraat over ORDE, eigendomsrecht van advocaten,... doch ook bij journalisten zou er orde moeten komen. (M. Van Roosbroeck, M. Pholien, M. Vinck).

Minister Wauters zegt vervolgens dat de wet op de Orde der geneesheren geen politiek karakter, noch draagwijdte, heeft. Dat ze niets zal kosten aan de gemeenschap. Dat ze niet teruggrijpt naar het gevreesd corporatisme uit het verleden. Maar dat ze, als inrichting, de morele waarde, zoals bij de Orde der Advocaten, wil scheppen, doen ontstaan. Deze morele waarde inrichten wordt toevertrouwd aan hen die dit instrument in handen krijgen. De Orde der geneesheren vervangt geen bestaande gerechtelijke, of andere, organisaties. Ze is een «Eretribunaal», een ere-gerecht ter bescherming van de waardigheid, de kiesheid en de onkreukbaarheid van het beroep. Daarom mag de Orde der Geneesheren geen eisen stellen van syndicale aard, zoals b.v. minimale erelonen, ofschoon geneesheren gerechtvaardigde eisen hebben over te geringe erelonen (modicité de certains honoraires). Elke inmenging van de Orde zou het karakter van het ere-gerecht wijzigen. Naar minister Wauters kan hun ereloon op drie wijzen beschermd worden:
— door reorganisatie van de commissie van openbare onderstand kan de minister een barema vaststellen voor verzorging van behoeftigen;
— voor het schooltoezicht langs de gezondheidsinspectie op de leerlingen;
— voor de mutualisten, de aangeslotenen bij een ziekteverzekering, langs een paritaire commissie bij de minister van arbeid en sociale voorzorg.

Dit alles geldt als toelichting op de tekst van art. 5:

«Aucune sanction ne peut être fondée sur des motifs d'ordre religieux, philosophique, politique, linguistique et syndical, ou sur le fait, pour un médecin, d'être attaché à un organisme veillant aux soins médicaux à donner à un groupement ou une catégorie de personnes.
«Toute ingérence dans ces domaines est interdite.»

De minister Wauters had gewezen op de taak van de beroepsverenigingen van geneesheren ter verdediging van de belangen (intérêts du corps médical).
Het eerste deel van zijn betoog besloot de Minister: «de Orde vervangt geen andere rechtsmachten, noch is een organisme voor betwiste zaken. In het tweede deel van zijn uiteenzetting handelde minister Wauters over de technische zijde van het wetsont-

werp. De Orde der Geneesheren heeft een burgerlijke rechtspersoonlijkheid, doch haar mogelijkheden als eigenaar van onroerend goed worden op een zeer duidelijk omschreven wijze beperkt (art. 22). De Orde heeft het recht om, voor het gerecht (en justice) de collectieve belangen van het geneeskundig korps te verdedigen (art. 21) met uitzondering van de geneesheren van het leger en van het openbaar bestuur. De juiste toedracht van de uitzondering voor de geneesheren van het leger en deze van de openbare administratie werd verduidelijkt door de tussenkomst van M. Pholien.
Op vraag van minister Wauters of een geneesheer van het leger, bij het behandelen van een soldaat onder de wapens, ontsnapt aan de jurisdictie van de Orde der Geneesheren antwoordde M. Pholien kordaat: neen, én, een geneesheer — zelfs verbonden aan een openbaar bestuur of aan het leger — is, op disciplinair vlak, altijd verantwoording verschuldigd aan de Raad van de Orde... hij kan mogelijks ter verantwoording voor het niet verlenen van zorgen aan een zieke — militair of burger — inroepen dat hij dringend, op militair bevel, naar een andere eenheid moest gaan.

M. Pholien — Je crois, monsieur le ministre, qu'il y a un léger désaccord entre nous sur ce point, Je demanderai tout à l'heure à pouvoir préciser ma pensée.

M. Wauters — ministre de la santé publique. — Nous sommes tout de même bien d'accord pour dire qu'un médecin militaire qui soigne un soldat sous les armes échappe, comme tel, à la juridiction de l'Ordre des médecins?

M. Pholien — Non, monsieur le ministre.

M. Wauters — ministre de la santé publique. — Dans ce cas, je pense que votre interruption est très importante et qu'il serait préférable que vous la développiez tout de suite pour éviter tout malentendu.

M. Pholien — Qu'il appartienne à une administration publique ou l'armée, un médecin, lorsqu'il agit comme tel, est toujours justiciable, au titre disciplinaire, du conseil de l'Ordre. *(Très bien!)*.

M. Vinck. — Comme l'avocat.

M. Pholien — Mais il pourra se faire qu'un médecin — et j'ai choisi l'exemple d'un médecin militaire — pourra exciper de sa qualité de médecin militaire pour être éventuellement exonéré de la responsabilité qu'il aurait encourue s'il avait été un médecin ordinaire.

Pour illustrer ma pensée, voici un exemple:

Il me paraît certain que le conseil de discipline médical pourra frapper un médecin pour avoir abandonné intempestivement un malade en péril. Supposons qu'un médecin militaire le fasse. En vertu du principe que je viens d'indiquer, il pourra éventuellement être traduit devant le conseil de discipline de l'Ordre. Mais, dans cette éventualité, il pourra peut-être expliquer que, étant médecin militaire, il s'est trouvé dans l'impossibilité de donner des soins au malade, militaire ou civil, peu importe, parce que, par exemple, il a reçu l'ordre de l'autorité militaire de se transporter d'urgence dans une autre garnison.

Voeg hierbij: ieder geneesheer die zijn beroep in België uitoefent, moet lid zijn van de Orde, én wie dit niet is, stelt zich bloot aan de wet op het onwettig uitoefenen van de geneeskunde. Dit laatste is ook van toepassing op de geneesheer die, tijdelijk of definitief, werd geschorst door de Orde.

Hoe zal de professionele disciplinaire macht van de Orde worden uitgeoefend?
We krijgen de provinciale raden waarvan de leden, in tegenstelling met het ontwerp Gravez, per geheime en verplichte stemming worden gekozen. Verkozenen zijn verplicht aanwezig (art. 8) en er is een magistraat met raadgevende stem.

Bij Art. 11 wordt de Gemengde Raad van Beroep ingericht en wordt de procedure in Verbreking voorzien.

«Les décisions définitives prononcées par le conseil mixte d'appel seront susceptibles d'être déférées à la Cour de cassation par le comparant pour contravention à la loi ou pour violation des formes soit substantielles soit prescrites à peine de nullité.»

Bij Art. 10 wordt de Hoge Raad van de Orde opgericht om verantwoorde adviezen te geven in verband met Art. 4, o.a. overeenstemming brengen in de uitspraken van de verschillende Raden van de Orde, ten einde een «jurisprudentie van de plichtenleer» vast te leggen.

Le conseil supérieur a pour tâche de donner des avis motivés sur des questions d'ordre général relevant de l'article 4, entre autres de colliger les jugements des divers conseils de l'Ordre, en vue de l'établissement d'une jurisprudence de déontologie, et de prendre toutes mesures nécessaires à l'accomplissement des devoirs prévus à l'article 4.

Het taalregiem, waarin de procedure moet verlopen, wordt voorzien,zelfs voor de uitzonderingen, wanneer de beklaagde een andere taalrol verkiest dan deze van zijn woonplaats.

Ce qui est extrêmement intéressant et ce qui est utile que je souligne également, c'est la faculté, pour l'inculpé, de comparaître devant le conseil d'une autre langue que celle du territoire où le médecin est domicilié.

Bij Art. 13, handelend over de sancties, wijst minister Wauters erop dat geen geldelijke straffen, noch geldelijke boetes worden voorzien. (aucune peine pécunière, aucune amende).
Tenslotte zegt minister Wauters tot M. Vinck, die in 1932 objecties formuleerde tegen het wetsontwerp, en ze worden opnieuw aangehaald, dat dit nieuw wetsontwerp op de Orde der Geneesheren ermee rekening heeft gehouden.
Eindigend zegt minister Wauters
dat de hervorming reeds 10 jaar wordt verwacht,
dat de tekst, op enkele details na, door de geïnteresseerden zelf, de geneesheren, werd opgesteld,
dat de nauwe samenwerking tussen het geneeskundig korps en het departement erdoor verzekerd wordt.
De minister Wauters bezweert de senaat na te denken over
- het voorbeeld van tucht van het geneesheren-korps
- het veilig stellen van verdiende roem van on-geïnteresseerd-zijn en professionele doeltreffendheid.

Daarom gelooft de Minister in de wijsheid van de Hoge Vergadering om niet ontgoocheld te worden in de verwachtingen die sinds 10 jaar bestaan. Dit wordt op alle banken van de Senaat toegejuicht.

Je désire, pour terminer, attirer l'attention du Sénat sur le fait que la réforme que nous discutons aujourd'hui est attendue depuis dix ans, que le texte que vous

avez sous les yeux, à part quelques détails, a été rédigé par les intéressés, eux-mêmes, que ce projet est nécessaire pour assurer une collaboration plus étroite entre le corps médical et le département que j'ai l'honneur de diriger. Je demande au Sénat de réfléchir au grand exemple de discipline que donne le corps médical, au souci émouvant dont il témoigne de sauvegarder sa réputation méritée de désintéressement et de probité professionnelle. J'ai foi en la sagesse de la Haute Assemblée pour ne pas décevoir les espérances qui sont nées depuis plus de dix ans.

Daarna komt de heer **Gravez** aan het woord. Hij zegt te spreken niet als partijpolitieker, «doch als beroepsmensch, niet in eigen naam, maar in opdracht van het Algemeen Vlaamsch Geneesherenverbond» met een 900 leden en 500 sympatisanten, «dus in naam van een 1400 Vlaamsche geneesheren».

Wij wenschen eene beroepstucht om de eer en de waardigheid van ons beroep hoog te houden, om de volksgezondheid te bevestigen tegen uitbuiting van kwakzalvers, om tal van ongerijmdheden in ons beroep in orde te brengen. En wij hebben het niet bij wenschen of woorden gelaten, doch wij hebben van in 1925 reeds in ons Vlaamsch Geneesheerenverbond een codex van geneeskundige plichtenleer opgesteld en tuchtraden ingericht.
De degelijkheid van deze moten wij niet bepleiten.

Sinds jaren liet het ministerie van P.T.T. zijn geschillen met geneesheren door die tuchtraden beslechten.

Maar geleerd door dit verleden, weten wij ook dat geen volledige orde in het geneeskundig beroep te brengen is, zonder de algeheelheid van het geneeskundig vraagstuk onder oogen te zien.

Vele te bestraffen, en nog meer te voorkomen misbruiken zijn niet uitsluitelijk de geneesheeren te wijten, doch zijn dikwijls gemengde zaken tusschen geneesheren en leden van andere geneeskundige beroepen. Vele zijn zelf in weerwil van geneesheren gesteld, en de geneesheren kunnen in den huidigen stand van zaken ze niet voorkomen of beteugelen omdat zij die zaken niet willen voorbrengen vóór de gewone rechtbanken die ze, ofwel verkeerdelijk zouden begrijpen of beoordelen, ofwel omdat deze, op de hoogte gesteld van ergerlijke feiten, toch niet ingrijpen om redenen die wij hier niet willen zeggen, doch die in de commissie voldoende zijn blootgelegd ...en ik waarschuw de regeering en het land dat als de regeering haar opzet doordrijft, alleen voor de geneesheren een Orde in te richten, ze ons later den steen niet zal moeten smijten, als nog tal van wantoestanden zullen blijven voortbestaan.

Wij staan met onze opvattingen niet alleen: de regeering zelf, in den zittijd 1928-1929, trad die zienswijze bij toen zij voorstelde kamers van geneeskundige beroepen, van geneesheren, tandartsen, veeartsen en apothekers op te richten.
Daaraan bemerkt u dat de regeering alsdan waarschijnlijk zonder vooringenomenheid de zaak breed zag en ook op den breeden grondslag wilde oplossen. En zij had gelijk.

Waarom wil men onze tuchtraden in onze beroepsvereenigingen niet herkennen? Zooals in Nederland gebeurde met de tuchtraden die de Nederlandsche maatschappij ter bevordering der geneeskunst in eigen midden had ingericht, naar wiens voorbeeld wij de onze hebben ingericht.

Wij weten dat in het verleden de geneeskundige syndikaten van F.M.B. zich ook op geen politiek terrein mochten bewegen en nochtans werden om die redenen

tal van Vlaamschgezinde collega's na den oorlog uit de geneeskundige syndikaten van F.M.B. gesloten, en heeft men deze collega's met vrouw en kinderen zonder brood willen zetten, door hun ziekenbonds-, geneeskunde en andere ambtelijke plaatsen af te nemen.
Daarbij wat door de orde der advokaten tegen hare Vlaamschgezinde leden in die oorlogspsychose ondernomen werd, alhoewel de orde zich ook alle inmenging in politieke zaken ontzegde, vermaand ons genoeg wat zonder verdediging ons te wachten staat.
Daarom willen wij ten allen prijze den terugkeer van dergelijke onrechtvaardige ingrijpen voorkomen.
Wij willen vooruitzien en ons wapenen tegen een tijd: «Waarin», volgens den toenmaligen procureur-generaal, «het er niet op aankwam rechtvaardig te treffen of zich aan een of andere rechtskundige formaliteit te storen, maar waar men hard moest slaan.»
Wij willen de vrijheid en zelfstandigheid van onze beroepsleden waarborgen, door alle Staatsche inmenging in ons beroep af te wijzen en door er een orde en tucht in te brengen uit ons beroep zelf gegroeid.
En weer eens zijn wij hier in een klank met de regeeringsverklaring van 1936. Waar de regeering over de ontworpen organische Staatshervorming zegt: «Die hervorming zou eventueel den weg banen tot een recht van reglementeering en discipline die in de toekomst door den wetgever zou kunnen toegestaan worden aan de beroepsvereenigingen, onder kontrool van de uitvoerende macht.»

Maar in den grond is er niets wettelijks bepaald aangaande rechten der minderheden. Maar alles is geregeld om de overheersching van de sterkste groep te bevestigen.

De heer Dewals — Zeer wel!

De heer Gravez — Als dat democratisch is, is dat in werkelijkheid toch weinig rechtvaardig.
En zelfs al kunnen wij den tijd voorzien dat wij de meerderheid worden door onzen gestadigen aangroei dan nog wenschen wij geen overheersching, zelfs niet van onze groep, omdat de gerechtigheid ons boven alles lief is en omdat wij geheel volks zijn ingesteld.
Wij begrijpen niet waarom men aan de geneesheren een Orde zou toekennen, en misschien aan de apothekers ook een, en niet aan de tandartsen en de veeartsen, vroedvrouwen en verpleegsters. Ze kunnen niet tot die verheven Orde behooren, zegde de eerste versie van het verslag, omdat ze niet een hoogeschooldiploma hebben, bevelen moeten ontvangen, hun werk met de kontrakten der dienstverhuring geregeld is en zich met dieren bezighouden.
De veeartsen hebben hiertegen terecht verzet aangeteekend; ze bezitten ook een hoogeschooldiploma; en houden ze zich bezig met dieren, ze arbeiden toch mede aan de volksgezondheid door de vleeschkeuring. En in onzen geest, zouden ze nog meer moeten doen in de toekomst door het bestrijden der veetering en van andere besmettelijke ziekten bij dieren, en zoo ook de volksgezondheid in ruime mate dienen.
Wat aangaande de vroedvrouwen en verpleegsters over dienstverhuring gezegd werd, vind ik onwaardig en zeker niet te begrijpen van een democratische regeering. Want bij ons geldt niet de maatstaf van geld, diploma's of aanzien, maar wel de maatstaf van de nauwgezetheid en toewijding waarmede men zijn taak in de volksgemeenschap vervult.
En aangezien in dezen tak van ons beroep ook tal van mistoestanden bestaan, met soms erge gevolgen voor de slachtoffers, willen wij hier ook in dezen tak van ons beroep

orde brengen, En zelfs al hebben de verpleegsters nog geen wettig statuut, toch meenen wij genoeg begrip van deze zaken te hebben om hier ook orde in te brengen en de noodige tuchtraden te doen werken. Te meer dat, gelijk ik reeds zegde, ons beroep in de naaste toekomst een grondige verandering zal moeten ondergaan en omdat al de geneeskundige beroepen, ook vroedvrouwen en verpleegsters, geroepen zijn om samen te werken aan het schoone werk der sociale geneeskunde.

Omdat al die zaken ontbreken, kunnen wij onze goedkeuring niet hechten aan het regeeringsontwerp, bij wiens opstel in de commissiën de vier geneesheeren, nochtans van verschillende opinie, allen roerend eens te zamen stemden, maar verslagen werden door de gezamenlijke stemming der leeken die geen inzicht hebben in ons beroep.

En waarom deed ze dat? Omdat anders de mutualisten zoo deze wet niet zouden aanvaarden.

De heer Wauters, minister van volksgezondheid — ik heb het zooeven gezegd.

De heer Gravez — Gij hebt er straks den nadruk op gelegd dat de mutualisten in dien zin de wet niet zouden aanvaard hebben.

De heer Wauters, minister van volksgezondheid — Het is beter de waarheid te zeggen.

De heer Gravez — Doch ik heb nog vruchteloos bepleten dat niet alleen de provincie Brabant tweetalig was, dat zulks ook het geval was voor Luik, dat die zelfs drietalig was, en benevens drie Waalsche gewesten en twee Vlaamsche (Landen en Oerle) en drie Duitsche kantons (Eupen, Malmédy en St-Vikt) bestonden. En dat de tuchtraden van Luik dan zoowel gesplitst moesten worden als die van Brabant.

Weeral eene vruchteloze poging, waarvan de oplossing nochtans aan de hand lag met het oprichten, nevens den Waalschen, van een Vlaamsch-Duitschen tuchtraad in de provincie Luik, aangezien de Vlamingen en Duitschers, in die gewesten, zich in hun «plat» zeer wel verstaan.

Nog wat bewuster, nog wat machtiger worden zal de eenige oplossing zijn om België aan die zijde ook tot rechtserkenning te brengen.

Zonderlinge Staat, waar het recht niet telt zonder de macht. Om al die miskenningen kunnen wij, Vlaamsche geneesheren, de regeering niet volgen in haar pogen het geneeskundig korps tegen zijn verlangen in eene Staatsche Orde van F.M.B.-maaksel, zooals de memorie van toelichting het volmondig zegt, op te dringen.

Dat wil niet zeggen dat het Algemeen Vlaamsch Geneesheerenverbond tegen eene Orde of eene beroepsdiscipline is. Wel integendeel! Wij hebben ze reeds meer dan tien jaar in eigen midden ingericht.

Doch wij kunnen eene Orde slechts aanvaarden:

1° Als Vlaamsche en ook Duitsche collega's in gansch het land, dus ook in de provincie Luik, in eigen taal kunnen gehoord en gevonnisd worden;

2° Als al de personen bij de uitoefening der geneeskunde betrokken er bij begrepen worden;

3° Als de benaming «Orde» wordt aanvaard, dit schijnt toch reeds een overwonnen standpunt te zijn;

4° Als de gewestelijke indeeling wordt aanvaard voor gemakkelijker en doelmatiger onderzoek;

5° Als de tuchtraden sinds meer dan tien jaar in onze beroepsvereenigingen werkzaam worden herkend;
6° Als de provinciale tuchtraden geen uitsluiting mogen uitspreken en deze straf alleen door den hoogeren raad op voorstel van de provinciale mag geschieden; dit voor de zware gevolgen als broodroof en ellende dat zulks voor onschuldige wezens als vrouw en kinderen voor gevolg kan hebben;
7° Als de schorsing leniger gemaakt en over bovengevende reden een herpakken van die collega's in een ander gewest mogelijk wordt;
8° Als de tuchtraden, en vooral de hoogen tuchtraad, samengesteld zijn uit gezaghebbende persoonlijkheden rechtstreeks onder de leden uitgeloot of verkozen en aangesteld volgens het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging;
9° Als het gezag der Orde in gerechtszaken waar de leden der Orde in betrokken worden zouden erkend worden.
10° Als het allen tegen onbescheidenheid door het verplichtend beroepsgeheim verplicht.
In die voorwaarden kunnen wij, Vlaamsche Geneesherenverbond, een Orde aanvaarden en zouden die graag aanvaarden, terwijl wij het regeeringsontwerp moeten afwijzen.
Zoo graag hadden wij een Orde gegroeid in ons beroep dat wij zelf zoo een wetsvoorstel met al onze betrachting desaangaande hebben voorgelegd.
Het meerendeel van de collega's van den Senaat, zooveel als er wettelijk mochten, hebben het onderteekend en treden het bij als het beste op beroepskundig gebied.
Daarom stel ik ued. voor, alhoewel de commissie mijn voorstel verwierp, het toch maar te stemmen, omdat dit op beroepskundig gebied de geneesheren voldoet.

Een zaak is vergeten: een Orde voor de geneesheeren der kolonie.

De heer Wauters, minister van volksgezondheid — Dat is waar.

De heer Gravez — Dezen lijden reeds zoozeer onder de etatisatie, dewelke algemeen heerscht dat het misschien overbodig is. Het ware nochtans gewenscht voor hun een Orde te voorzien, al ware het maar om hunne vrijheid en hunne waardigheid in zake geneeskunde tegen al te groote Staatsinmenging te verdedigen.
Mogen wij er dan niet op antwoorden: wanneer de mutualisten de wet moeten maken, dat zij die dan op zichzelf toepassen? In alle geval, wijzen wij een wet af die door de mutualisten op ons wordt toegepast.

De heer Dewals — Zeer goed!

De heer Gravez — Geheel het Vlaamsch Geneesheerenverbond, als één man, uit wel doordachte fierheid op ons beroep, wijst zoo iets af. En ik ben overtuigd hier niet alleen den tolk te zijn van het Algemeen Vlaamsch Geneesherenverbond, maar van de groote meerderheid van de geneesheren. Wij wijzen eene wet af wier vormen en bewoording ons door buitenstaanders van ons beroep opgedrongen worden. En dan begrijp ik F.M.B. niet die deze wet zoo heeft helpen opstellen. En hier rijst bij ons de vraag: Is het daarom soms niet dat men de Orde van geneeskundige beroepen van het Algemeen Vlaamsch Geneesherenverbond heeft afgewezen met eene stelling van artikel 4, die de geneesheeren en al de geneeskundige beroepen kon bevredigen? Of is het omdat de Orde van geneeskundige beroepen eene te machtige en te gezaghebbende blok zou zijn? En dan begrijp ik de heeren apothekers niet die zich geleend hebben om dit gezamenlijke front te breken.
Of wilde men alleen de geneesheeren aan banden leggen, omdat de mutualisten tegen deze gekende en warm verdedigde zelfstandigheid niet op konden? Terwijl men juist

de andere geneeskundige beroepen: mutualiteitsapothekers en verpleegsters al eens tegen de vrijstaande geneesheren uitzend en tegen deze allerlei ondéontologische fratsen laat uithalen.

Is het daarom dat men weigert ze bij de Orde van geneeskundige beroepen te begrijpen, omdat men ze voortaan nog straffeloos tegen ons zou kunnen uitzenden, terwijl men ons in de banden legt?
Terecht mogen we hier herhalen: *Timeo Danaos et dona ferentes*.
Zoo vrees ik ook de Beroepsraad, samengesteld uit drie magistraten en drie geneesheeren, met den magistraat als voorzitter, met doorslaggevende stem. Zoo'n verknechting van ons beroep kunnen wij niet anders dan met verontwaardigheid afwijzen.
Is het om ons te laten verknechten dat men onzen hoogen raad heeft samengesteld uit de voorzitters van de provinciale raden, om zeker te zijn dat men ze goed in de handen zou hebben? Is het daarom dat men er onmiddellijk de vier professoren van déontologie der vier hoogescholen, t' zij ze zoo'n les geven of niet, bij de voorzitters der provinciale raden gevoegd heeft om den hoogen raad te vormen? Dit was het eenige antwoord dat ik kreeg als ik eene gewestelijke indeeling van die tuchtraden voorstond, zooals in 1932, bij de vorige bespreking reeds werd aangenomen, omdat vooraanstaande geneesheren met veel werk of hoogleeraren met groote verplichtingen tegenover het hooger onderwijs er zouden voor bedankt hebben deel te maken van die provinciale tuchtraden, die voor alle beuzelarijen naar alle hoeken der provincie tijdroovende onderzoeken zouden moeten gaan doen.
Zoodat min gezaghebbende persoonlijkheden als kandidaten zouden vooruitgestoken worden, en dus op geheel de inrichting, ook op den hoogeren raad, een minderwaardigheidscomplex zou wegen.
Daartegen was een eenige logische oplossing de rechtstreeksche verkiezing van vooraanstaande en betrouwenswaardige geneesheeren in den hoogen raad. Doch neen, die betrouwenswaardige geneesheeren zijn niet altijd de betrouwenswaardigen van de regeering, en daarom zou men toch maar de provinciale voorzitters nemen met de professoren van déontologie, waarop men weeral eens invloed zou kunnen uitoefenen.

En men heeft dezen hoogen raad dan zoo spoedig zonder voldoend onderzoek erbij geflanst dat men vergeten was dat er een hoogen raad voor Vlaanderen en een voor Wallonië is, en dat die vier hoogleeraren waarschijnlijk niet alle vier even goed de beide landstalen kennen en spreken.

Hoe gaat men dat nu weeral regelen?

In deze moet ik bekennen, en zelfs den heer minister danken, dat hij eene zoo verdragende erkenning van onze rechten heeft willen toestaan, de volledige scheiding en zelfstandigheid der hooge raden voor Vlaanderen-Wallonië, eene oplossing die reeds lang gemeen goed van alle taalvraagstukken moest geweest zijn, en die nochtans in 1932 zoo hardnekkig werd bestreden. In deze hebben wij dan toch eenigen vooruitgang gemaakt. Ik beken het volmondig; ik beken het graag, en wijt den heer minister ook onzen dank.

M. Pholien, verslaggever van de commissie van volksgezondheid nr 7 geeft toelichting over de werking, eensgezinde geest en sfeer die er heerste om nuttig en goed werk te verrichten (œuvre utile et salutaire).

Allereerst richt hij zich aan het adres van M. Van Roesbroock wegens zijn ontactische uitlating (interruption qui m'a paru un peu désobligeante) over het begrip «Orde» der advocaten en der geneesheren, wijzend op hun uiterst respectabel beroep, de soci-

ale taak, de corparatieve geest, de toewijding en het niet-geïnteresserd-zijn, een «ere-titel». Het is niet de bedoeling om het octrooi van deze titel ook te geven aan andere eervolle beroepen.
De algemene techniek van het wetsontwerp gaat om de 5000 geneesheren voor de 8.000.000 inwoners die vroeg of laat in contact komen met het geneeskundige korps.
M. Catteau en M. Rhodius laten opmerken: L'homme bien portant est un malade qui s'ignore.
Nu is het zo dat de geneesheren in België alles, **ongestraft**, kunnen doen wat niet verboden is door de strafwet. Daarom is er een Orde van Geneesheren nodig om de inbreuken te voorkomen en de beteugelen die in verband staan met «**de delikaatheid**», een van die genuanceerde, moeilijk te bepalen, begrippen.

Quelles sont les infractions que peuvent commettre les médecins? Ce sont essentiellement des infractions intéressant la délicatesse. Qu'on ne fasse pas grief à la loi de ne pas définir la délicatesse. C'est une de ces notions nuancées qui perd d'ailleurs à être définie.

De geneesheer kan zich perfect verdedigen, kan in beroep gaan en cassatie is voorzien. Dit alles inbegrepen vereisten naar het taalregiem. De commissie is ervan bewust dat aanpassingen kunnen nodig zijn. Daarom wenst ze dat het parlement de zaak blijft instuderen en verbeteren.

M. Wauters, minister van volksgezondheid, laat opmerken dat de koninklijke besluiten, ingevolge deze wet, zullen genomen worden, in verstandhouding met het geneeskundig korps.

Veuillez me permettre une interruption. Il serait utile de dire au Sénat que les arrêtés royaux découlant de cette loi seront pris d'accord avec le corps médical.

M. Pholien heeft het vervolgens over de zienswijze van M. Gravez en wijst erop dat zowel de leden van de commissie voor volksgezondheid, als hijzelf verslaggever, veel suggesties van M. Gravez hebben overgenomen. Het ontwerp van wet op de Orde der Geneeskundige Beroepen van M. Gravez heeft niet als basis van de wet op de Orde der Geneesheren gediend omdat er te weinig gelijke, gemeenschappelijke zaken zijn tussen de eervolle beroepen van geneesheer, apoteker, veearts, verloskundige en vroedvrouw. Princiepsverwarringen moeten vermeden worden.

Qu'il (M. Gravez) nous rende cette justice que non seulement ses collègues de la commission de la santé, mais également le rapporteur, se sont efforcés, dans la mesure du possible, d'insérer dans le texte de loi pas mal de suggestions de M. Gravez qui avaient été reconnues comme parfaitement judicieuses.

L'honorable M. Gravez aurait voulu que l'on prit comme base de discusson son projet de loi sur les professions médicales, je crois que c'eût été une erreur, pour les raisons que j'ai indiquées dans mon rapport. Il n'y a que très peu de choses communes entre les professions de médecin, de pharmacien, de vétérinaire, d'accoucheuse, de sage-femme. Toutes ces professions sont profondément respectables, mais il va de soi que lorsqu'il s'agit d'élaborer et d'appliquer un code de déontologie, il est impossible de procéder à de telles extensions et d'introduire dans une même loi toute une série de principes se rapportant à des professions aussi disparates, sans provoquer du désordre et des confusions de principe.

M. Goffin vond het erg dat volksgezondheid zich op sleeptouw liet nemen door het F.M.B.: il est triste, pour ne pas dire regrettable de voir avec quel empressement

le ministère de la santé publique s'est mis au service de la F.M.B. pour faire aboutir son projet sur l'Ordre des médecins.

In het projekt van 1932 tot oprichting van de Orde stond dat er dringend wettelijke schikkingen moesten worden getroffen tegen grove fouten bij het uitoefenen van de verschillende takken der geneeskunst (art de guérir) en -kunde: « Une série de dispositions seront incessamment soumises à la législature afin de mieux armer la justice dans la lutte contre les fautes graves commises dans l'exercice des diverses branches de l'art de guérir. ».

Er is in dit project geen spraak meer van deze maatregelen (« Quelle illusion ! »). Zo heeft de F.M.B., uit eigen professionneel belang, het algemeen belang verwaarloosd.

Dans le projet d'aujourd'hui on ne parle même plus de prendre des dispositions nouvelles, on semble vouloir nous faire croire que la création de l'Ordre suffira à tout et que dès son installation tout abus, tous manquements seront supprimés. Quelle illusion !

Tous ceux qui s'occupent du droit devraient être les premiers à reconnaître cette vérité : l'efficacité de la répression des abus ne dépend pas de la création d'une juridiction nouvelle mais résultera de l'établissement de textes légaux codifiant les infractions et de dispositions légales relatives à la preuve des infractions. Ainsi donc, à mon avis, la F.M.B., en ne se préoccupant que de faire aboutir l'Ordre des médecins, a négligé ce qui était surtout d'intérêt public pour ne voir que l'intérêt professionnel du médecin.

M. Bourguignon. — Het F.M.B. heeft nooit oog gehad voor sociale problemen. — Elle n'a d'ailleurs jamais rien compris aux divers problèmes sociaux.

M. Goffin gaat verder en zegt dat de Orde in handen zal zijn van de beroepsverenigingen : Les unions professionnelles, d'après le projet qui nous est présenté, sont maintenues. Dès lors, qu'on le veuille ou non, en fait l'Ordre sera composé des membres présentés par ces groupements. N'y a-t-il pas lieu de craindre que l'esprit de ceux-ci influera fortement sur la mentalité de celui-là ? C'est que le passé de la F.M.B. n'est pas très rassurant.

Het F.M.B. heeft, waar het kon, de organisatie van de sociale geneeskunde, klem gereden. Het F.M.B. heeft steeds belet dat fondsen zouden ingebracht worden, door mutualistische of andere groeperingen, om zelfs de kostelijkste middelen ten dienste te stellen van de massa.

Celle-ci a entravé partout où elle l'a pu l'organisation sociale de la médecine. Elle ne rêve que d'action individualiste; pour elle, toute maladie, quelle qu'elle soit, est de la compétence du médecin choisi par le malade.

Les efforts faits par n'importe quel groupement, mutualiste ou autre, pour mettre les moyens de guérison, tous les moyens de guérison, quelque dispendieux qu'ils puissent être, à la portée de la masse ont été combattus par les syndicats professionnels qui sont l'armature de la F.M.B.

M. Dewals. Het F.M.B. is tegen etatisatie.

M. Goffin. Het F.M.B. aanvaardde nooit de rationele en wetenschappelijke geneeskundige diensten van de socialistische mutualiteiten voor haar leden waar «goede en goedkope» groepsgeneeskunde geschiedt, te benijden door «rijken» (cf. provincies Henegouwen en Luik).

Jamais elle n'a admis, par exemple, que les mutualités, par une organisation rationnelle et scientifique de services médicaux, puissent, par la création d'établissements spéciaux à l'usage de leurs seuls adhérents, donner à un prix minime tous les soins coûteux dont dispose aujourd'hui l'arsenal thérapeutique.

Elle fait siennes les revendications des syndicats médicaux qui s'insurgent et s'opposent à tout effort de centralisation de services médicaux, œuvres de l'enfance, dispensaires de tuberculose, anti-syphilitiques ou autres centres de diagnostic.

Sous le vocable de libre choix de son médecin par le malade, ce qui paraît à première vue juste et démocratique à la plupart, elle combat les organismes socialistes qui, traitant à forfait avec un groupe de médecins spécialistes, ont réussi, dans les provinces de Hainaut et de Liège notamment, à mettre au service des pauvres une organisation médicale et chirurgicale que les riches peuvent envier. Lors de l'extension des assurances contre la maladie, vous retrouverez la F.M.B. réclamant à cor et à cri le libre choix du médecin par l'assuré social, solution qui, appliquée en France, a conduit à des désastres financiers malgré la contribution importante tant ouvrière que patronale. Or, l'organisation de services médicaux par des groupes de médecins travaillant à forfait est la seule façon pour le corps médical de travailler bien et à bon marché. On ne peut donc supposer que la présentation du projet de l'Ordre des médecins par la F.M.B. elle-même poursuive un but totalement désintéressé.

Ofschoon men rekening hield met zijn opmerkingen uit 1932, toch «Timeo Danaos et dona ferentes», tenzij de professionele syndicaten van geneesheren worden afgeschaft...

Je reconnais que le nouveau projet, tel qu'il est présenté, a tenu compte des craintes dont je m'étais fait l'écho en 1932 et qu'on a cherché à s'élever et à se tenir sur le plan de la dignité professionnelle.

Cependant, Timeo Danaos et dona ferentes.

Une seule chose pourrait prouver d'une façon absolue que le projet n'a en vue que le bien général, ce serait la suppresion vis-à-vis de l'existence de l'Ordre des syndicats professionnels.

Cette mesure, je n'ose l'espérer; aussi, j'attendrai la fin de la discussion avant de prendre position.

M. Jauniaux zegt het project te zullen goedkeuren daar practisch alle garanties voorzien zijn voor de geneesheren in de socialistische inrichtingen.

Het wetsontwerp zal uiteindelijk door de Senaat goedgekeurd worden met 112 stemmen voor en 9 onthoudingen, met dien verstande dat men geenszins tegen het principe van de Orde is.

(wordt voortgezet)